

Bolontsmetting in een notedop

• TEKST : TMT – REGIOTEAM BLOEMBOLLEN
• FOTO'S: PPO EN GEBR. V.D. KLUGT

Ontsmetten is een effectieve en efficiënte manier om de bollen tegen ziekten te beschermen. Bij het ontsmetten wordt relatief gezien weinig middel gebruikt en een goede bolontsmetting kan veel problemen later in het seizoen voorkomen. Daarom past een goed uitgevoerde bolontsmetting binnen een geïntegreerde bollenteelt. Maar wat is een goede bolontsmetting, en hoe is de milieubelasting tot een minimum te beperken?

Voor een goede werking van de ontsmettingsmiddelen verdienen de volgende punten de aandacht:

- Verwijder zieke bollen en knollen voor het ontsmetten. Een zieke bol wordt nooit gezond. Het verwijderen van zieke bollen of knollen voor het ontsmetten voorkomt verspreiding van ziekten in het ontsmettingsbad.
- Maak bollen en knollen schoon voor de ontsmetting. Dit is noodzakelijk voor een langdurig gebruik van het ontsmettingsbad. Verwijder grond, vellen en andere verontreinigingen voor het ontsmetten. Hetzelfde bad is dan vaak het hele ontsmettingsseizoen te gebruiken, tenzij de combinatie van middelen niet past voor een bepaald gewas.
- Ontsmet bij voorkeur vlak voor het planten. Dit voorkomt stankoverlast in de schuur. De middelen stuiven niet weg tijdens het planten en anti-stuifmiddelen zijn dus niet nodig.
- Gebruik niet meer middel dan nodig is. De hoeveelheden die door DLV/PPO geadviseerd worden zijn voldoende voor een optimale werking. Hogere concentraties leiden alleen tot een groter gebruik (duurder), terwijl het bestrijdingseffect gelijk blijft. De ontsmettingsadviezen kunt u terugvinden in de brochure Gewasbescherming bloembollen en bolbloemen. De brochure is te bestellen bij DLV, telefoon (0252) 68 85 41.
- Zorg voor een goede verdeling van de middelen in het bad. Los de middelen een voor een op in het bad. Voeg het volgende middel pas toe als het vorige goed is opgelost. Voeg altijd Sumisclax als eerste toe aan het bad en middelen op basis van prochloraz

als laatste. Deze volgorde geldt ook voor bijvullen.

- Omdat de meeste ontsmettingsmiddelen na enige tijd bezinken, moet de ontsmettingsvloeistof voortdurend in beweging worden gehouden.

VOORKOM MILIEU-VERONTREINIGING

Door het ontsmetten van de bollen kan verontreiniging van bodem en water plaatsvinden. Dit kan onder meer op de volgende manieren gebeuren:

- Door het weglekken van ontsmettingsmiddel vanuit de dompelbak of afdruiptak.
- Bij het vervoer van onvoldoende uitgelekte bollen.
- Vanaf de vloeistofdichte vloer via de banden van de heftruck of de trekker.
- Tijdens het buiten opslaan van ontsmette bollen en leeg ontsmettingsfust.

Deze risico's op verontreiniging van de bodem en het water moeten worden voorkomen. Voorkom dat regenwater in contact kan komen met ontsmettingsapparatuur, ontsmettingsfust en ontsmette bollen. Zorg daarom voor een overkapping boven de ontsmettingsplaats en sla ook het lege ontsmettingsfust overkapt op. Dit is een verplichting in de WVO-vergunning. De ontsmettingsplaats moet voorzien zijn van een vloeistofdichte vloer met een afvoerput en rondom de vloer goten die de vloeistof opvangen en naar de put afvoeren. De put en de goten dienen gezamenlijk minimaal een inhoud van de ontsmettingsinstallatie plus 10 % te hebben. Het is ook mogelijk de goten gedeeltelijk te vervangen door een muur. Deze muur moet dan

wel tot 20 cm hoogte vloeistofdicht zijn.

Het is belangrijk om de bollen na het ontsmetten voldoende lang te laten uitlekken. De uitlektijd kan worden verkort door gebruik te maken van ventilatoren op de ontsmettingsinstallatie. Houd de laadplaats van de bollen droog om verspreiding van ontsmettingsmiddelen via banden te voorkomen. Maak voor het transport van de ontsmette bollen gebruik van een transportwagen voorzien van opstaande randen zodat eventuele lekvloeistof wordt opgevangen en kan worden hergebruikt. Als fustloos ontsmetten mogelijk is, verdient dit de voorkeur. Fustloos ontsmetten vermindert het risico op verontreiniging.

Beperk het restant ontsmettingsvloeistof door bij het ontsmetten van de laatste kisten een kleiner aantal kisten tegelijk te ontsmetten. Het is ook mogelijk om de laatste kisten te douchen. Het restant ontsmettingsvloeistof is op drie manieren te verwerken:

- Het kan meegegeven worden met het plantgoed.
 - U kunt het in de periode tussen planten en opkomst van het gewas breed over het land (niet binnen 14 meter van de slootkant) verspreiden, met een minimale afstand tot de sloot van 14 meter.
 - U kunt het opslaan en volgend jaar opnieuw gebruiken
- Wanneer het voorgaande op praktische bezwaren stuit, kan het restant kort voor het planten over het land verspreid worden, zie voor toegestane hoeveelheden de DLV gewasbeschermingsgids.

Met deze wagen met V-bak van gebr. v.d. Klugt worden lekverliezen bij vervoer van ontsmette bollen voorkomen.

TMT OP OPEN MIDDAG PPO

Wilt u meer zien van de resultaten van het project, of heeft u specifieke vragen? Kom dan langs bij de Tmt-stand op de Open Middag van PPO-Bloembollen op 27 augustus, op de proeftuin aan de Heereweg in Lisse.

Klaas en Jacco Maters: 'Douchen en niets anders'

Tmt-deelnemers Klaas en Jacco Maters werken al jaren met een douchesysteem voor de bolontsmetting. Collega's keken wat vreemd aan tegen dit systeem, immers in bad wordt je natter dan onder de douche. Vader en zoon Maters willen echter niets anders. "We hebben een zware pomp laten installeren, en douchen elke kist 15 minuten. Alle bollen worden op die manier door- en doornat. Voor ons is het ook arbeidstechnisch een uitkomst. Al ons land ligt om huis. Alle bollen halen we met de plantmachine/kistendrager met lekbak thuis op. We zetten zes palletkisten op de douche, die na 6 x 15 minuten klaar zijn. We laden de eerste drie kisten op het bunkerdak, zetten drie nieuwe kisten klaar voor de douche, en pakken vervolgens weer drie kisten die inmiddels zijn uitgelekt."

Er zitten nog meer voordelen aan deze manier van werken. Zo wordt de buitenkant van palletkisten niet nat. Daarnaast is er maar weinig vloeistof nodig. "We starten met 250 liter vloeistof en houden ongeveer 200 liter over. Bij een dompelbad kan dat oplopen tot tussen de 2.000 en 5.000 liter. Alle restvloeistof hergebruiken we weer." Maters gebruikt minder middel dan geadviseerd. "In het verleden was het advies bij douchen 1,5 keer de aanbevolen dosering van dompelen. Wij durven het aan om 65% van de aanbevolen

dosering te gebruiken, juist ook omdat er per 100 liter vers aangevuld wordt met dezelfde concentratie." Maters ontsmet alle gewassen met de douchemethode, en is tevreden over de werking. Naast palletkisten kunnen ook anthakratten worden gebruikt, maar geen gaasbakken. Enig ander minpunt is dat

de douche zich minder leent voor de warmwaterbehandeling. Als ze zouden moeten investeren in een nieuw bolontsmettingssysteem, zou de keuze weer op een douche vallen. "Die keuze is eenvoudig. Weer een volautomatische douche, maar dan wel een waar we ook de warmwaterbehandeling mee kunnen uitvoeren."

Project

Vijf bloembollentelers gaan in het project Telen met toekomst na wat technisch en economisch mogelijk is om het gebruik van mineralen, gewasbeschermingsmiddelen en energie terug te dringen. Tevens doen zij ervaring op met natuurbeheer. Hierbij krijgen zij begeleiding van Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO), Plant Research International (PRI) en DLV-Adviesgroep. Het project wordt gefinancierd door de ministeries van LNV en VROM. Informatie: Stefanie de Kool, (0252) 46 21 82 of www.telenmettoekomst.nl